

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

IXe KAMER

A R R E S T

**nr. 221.403 van 19 november 2012
in de zaak A. 201.736/IX-7415**

In zake : Pascal MICHETTI
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaat Caroline Curtis
 kantoor houdend te 3560 Lummen
 Neerstraat 5/1.1.
 bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

de BELGISCHE STAAT, vertegenwoordigd door de minister van
Justitie
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Willem Slosse
kantoor houdend te 2018 Antwerpen
Brusselstraat 59
bij wie woonplaats wordt gekozen

Tussenkommende partij :

Kristien MUERMANS
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Lieve Muermans
kantoor houdend te 3570 Alken
Stationsstraat 52
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 14 september 2011, strekt tot de
nietigverklaring van de beslissing van de minister van Justitie van 24 augustus
2011, waarbij het verzoek van Pascal Michetti tot naamsverandering van zijn zoon
Mathieu Muermans van “Muermans” naar “Michetti” wordt geweigerd.

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en de verzoeker heeft een memorie van wederantwoord ingediend.

De tussenkommende partij heeft een verzoekschrift tot tussenkomst ingediend. De tussenkomst is toegestaan bij beschikking van 5 december 2011. De tussenkommende partij heeft een memorie ingediend.

Auditeur Alexander Van Steenberge heeft een verslag opgesteld.

De verzoeker, de verwerende partij en de tussenkommende partij hebben een verzoek tot voortzetting van het geding en een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 1 oktober 2012.

Staatsraad Daniël Moons heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Caroline Curtis, die verschijnt voor de verzoeker, en advocaat Astrid Gelijks, die loco advocaat Willem Slosse verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Auditeur Alexander Van Steenberge heeft een met dit arrest andersluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. Op 24 december 2008 wordt Mathieu Muermans geboren als kind van de tussenkomende partij. Het kind wordt erkend door de verzoeker bij akte verleend door de ambtenaar van de burgerlijke stand te Hasselt op 11 januari 2010. De ouders verklaren dat het kind de familienaam van de moeder zal behouden (Muermans).

Bij vonnis van de jeugdrechtbank te Hasselt van 23 december 2010 wordt de uitoefening van het ouderlijk gezag toegekend aan beide ouders.

3.2. Op 25 februari 2010 dient de verzoeker een aanvraag tot naamswijziging in om de familienaam van zijn zoon Mathieu Muermans gewijzigd te zien naar Michetti. Deze aanvraag wordt als volgt gemotiveerd:

“Gezien ik een relatie gehad heb met Mevrouw MUERMANS Kristien Godelieve en uit deze relatie het kind Mathieu MUERMANS geboren werd;

Gezien (de) moeder van het kind manifest ten onrechte besliste dat ik niet bij de geboorte aanwezig mocht zijn alsook toestemming tot erkenning van het kind weigerde;

Gezien ik Mathieu pas na het instellen van een gerechtelijke procedure en vonnis van de Rechtbank van Eerste Aanleg te Hasselt d.d. 01/12/2009 kon erkennen (...);

Gezien aldus na een gerechtelijke procedure het kind door mij werd erkend op datum van 11/01/2010 (...);

Gezien (het) wenselijk is dat het kind de naam van de vader zou dragen, nu de vaderlijke afstamming vast is komen te staan;

Gezien de moeder volledig eenzijdig en eigengereid besliste dat het kind haar familienaam verder zou blijven dragen, manifest in strijd met het belang van het kind;

Gezien de moeder geen vetorecht heeft over de naamswijziging van de familienaam en het uiteraard niet aan de moeder van een kind alleen is om eigengereid en tegen het belang van het kind te beslissen over de familienaam (...);

Gezien het niet dragen van de vaderlijke familienaam een discriminatie zou vormen tussen kinderen geboren uit een huwelijk - en bijgevolg automatisch (de) familienaam van de vader verkrijgen - en kinderen waarvan de moeder eenzijdig de erkenning weigert na de geboorte;

Gezien het gepast voorkomt dat het kind bij (de) aanvang (van de) school (de) familienaam van de vader draagt, zodat er geen onderscheid is met andere kinderen; dat wijziging van de familienaam uiteraard steeds moeilijker wordt voor een kind naarmate dit ouder wordt; Dat (...) deze discriminatie van vader en kind met betrekking tot de familienaam omwille van de houding van de moeder niet kan worden aanvaard;

Gezien de dochter van Mevrouw MUERMANS Kristien, VAN BEVER Stefanie ook (de) familienaam van de vader draagt (...);

Gezien de familienaam (de) bloedband tussen vader en kind bestendigt en bevestigt;

Gezien ik als vader betrokken ben en op alle vlakken als vader mijn verantwoordelijkheid opneem, alzo financieel;

Gezien er bezit van staat is en ik mijn zoon minstens elk weekend zie en mijn zoon wekelijks bij mij verblijft ingevolge gerechtelijke beslissingen (...); dat desbetreffende een procedure aanhangig is bij de Jeugdrechtbank te Hasselt (ouderlijk gezag en verblijfsregeling) (...);

Om deze redenen komt het gepast voor de familienaam van het kind MUERMANS Mathieu te wijzigen in de familienaam MICHETTI”.

3.3. Bij brief van 15 april 2011 maakt de raadsvrouw van de tussenkomende partij haar verzet kenbaar tegen de mogelijke toekenning van de naamswijziging.

Op 20 april 2011 bevestigt de raadsvrouw van de verzoeker uitdrukkelijk het verzoek tot naamswijziging van 25 februari 2010.

3.4. Met een nota van 29 juni 2011 stelt de dienst Naamsveranderingen van de FOD Justitie aan de minister voor om de naamsverandering te weigeren.

3.5. Op 24 augustus 2011 beslist de minister van Justitie dat het verzoek tot naamsverandering van Mathieu Muermans naar Michetti niet kan worden ingewilligd. Dit is de bestreden beslissing die in essentie gesteund is op de volgende overwegingen:

“Onder verwijzing naar de in rubriek vermelde zaak heb ik de eer U mede te delen dat het toekennen van een naamsverandering krachtens de wet van 15 mei 1987 betreffende de namen en voornamen, onderworpen is aan strikte voorwaarden.

Gelet op het principe van de vastheid van naam kan de naamsverandering slechts uitzonderlijk door Z.M. de Koning worden toegestaan en op voorwaarde dat het verzoek gesteund is op behoorlijk bewezen ernstige redenen; bovendien mag de gevraagde naam geen aanleiding geven tot verwarring en de verzoeker of derden niet kunnen schaden (artikel 3, lid 2, van vermelde wet).

Tot slot wens ik te preciseren dat de toelating om van naam te veranderen wettelijk beschouwd wordt als een gunst verleend aan betrokkene en niet als een recht voor deze laatste.

Na een grondig onderzoek van uw dossier moet ik U tot mijn spijt meedelen dat er in uw geval geen afdoende ernstige motieven in de zin van bovenvermelde wet voorhanden bevonden zijn om aan Z.M. de Koning voor te stellen uw zoon toelating te verlenen zijn naam te veranderen in die van ‘Michetti’, mede in acht genomen het principe van de vastheid van naam, waarvan slechts om gewichtige redenen kan afgeweken worden; en gelet op het verzet van mevrouw Muermans Kristien.

Bovendien blijkt uit de voorgelegde stukken niet dat U wettelijk uitsluitend het ouderlijk gezag uitoefent over het kind. Bij gebreke aan instemming van de moeder kan dan ook niet worden ingegaan op het verzoek (cfr. artikelen 373-374, van het Burgerlijk Wetboek).
(...)”.

3.6. Op dezelfde datum wordt de raadsvrouw van de verzoeker in kennis gesteld van deze beslissing.

IV. Ontvankelijkheid van het beroep

Standpunt van de partijen

4. De verzoeker stelt belang te hebben bij zijn beroep omdat hij de vader is van de minderjarige Mathieu Muermans en hij in die hoedanigheid een

verzoek tot naamsverandering indiende. Hij voelt zich benadeeld in vergelijking met andere vaders wier kinderen wel de naam van hun vader dragen.

5. De verwerende partij antwoordt, daarin bijgevalen door de tussenkomende partij, dat de verzoeker niet om de wijziging van zijn eigen naam gevraagd heeft, maar om de wijziging van de naam van zijn zoon, terwijl alleen de titularis van de naam de wijziging kan aanvragen en dan nog maar omwille van “ernstige redenen” die zijn eigen persoon betreffen. De verzoeker ondergaat geen nadeel, er wordt hem ook geen recht ontnomen en de bestreden beslissing wijzigt zijn rechtstoestand niet. Het recht om aan zijn kind zijn eigen familienaam te geven is ook geen grondrecht. In geval van vernietiging van de bestreden beslissing zal de minister een andere beslissing moeten nemen over de aanvraag; zolang beide ouders het ouderlijk gezag uitoefenen, moet een vraag tot naamsverandering door beide ouders worden ingediend. Een vraag van de verzoeker alleen zal steeds op een weigering moeten uitlopen.

De verwerende partij en de tussenkomende partij voegen daar aan toe dat, aangezien een minderjarige vertegenwoordigd wordt door zijn beide ouders, wanneer die samen het ouderlijk gezag uitoefenen, de verzoeker alleen zijn kind niet rechtsgeldig kan vertegenwoordigen en derhalve ook geen annulatieberoep, dat een daad van beschikking en geen daad van beheer uitmaakt, kan indienen. De onenigheid tussen de ouders verantwoordt niet dat één ouder alleen optreedt, temeer aangezien niet kan worden gesproken van een ongeoorloofde uitoefening van een vetorecht in hoofde van de tussenkomende partij, aangezien zij alleen de toepassing van de wettelijke regels beoogt.

6. De verzoeker betwist de stelling van de verwerende partij. Hij betoogt dat hij als vader van zijn minderjarige zoon een persoonlijk belang heeft; zijn rechten als ouder worden immers niet gerespecteerd en zijn band met zijn zoon wordt niet kenbaar gemaakt. Voor de verzoeker, die van Italiaanse origine is, zijn de familiebanden intens, zeer belangrijk en een kwestie van eer. Het is voor hem bijzonder onaangenaam steeds weer geconfronteerd te worden met de vraag

waarom zijn zoon zijn naam niet draagt. Wat zijn optreden als vertegenwoordiger van zijn minderjarig kind betreft, voert hij aan dat hij ook het ouderlijk gezag uitoefent en dat hij, nu de moeder zich verzet, als persoon die ook het ouderlijk gezag uitoefent, de mogelijkheid moet hebben op te komen voor de belangen van zijn kind. Indien hij alleen een aanvraag tot naamswijziging mag indienen, dan moet hem ook toegelaten worden zich te verzetten tegen de weigering daarvan.

In zijn laatste memorie benadrukt de verzoeker nog dat, indien aangenomen wordt dat een verzoek tot naamsverandering moet gebeuren door de ouders gezamenlijk en dat een annulatieberoep ook moet uitgaan van beide ouders, aan de moeder een ongeoorloofd vetorecht wordt gegeven, de rechterlijke controle onmogelijk gemaakt wordt en een discriminatie ingevoerd wordt tussen de vader en de moeder.

Beoordeling

7. Artikel 2, eerste en tweede lid, van de wet van 15 mei 1987 betreffende de namen en voornamen, bepaalt:

“Elke persoon die enigerlei reden heeft om van naam of voornamen te veranderen, kan daartoe aan de Minister van Justitie een met redenen omkleed verzoek richten.

Het verzoek wordt ingediend door de betrokkene zelf of door zijn wettelijke vertegenwoordiger”.

De wetgever heeft, wat het indienen van de aanvraag betreft, “geopteerd voor een soepele regeling die in overeenstemming is met de regels van het burgerlijk recht inzake ouderlijk gezag en voogdij. Alleen diegene over wiens naam of voornamen het gaat kan de verandering aanvragen tenzij hij onbekwaam is. In dat geval dient zijn wettelijke vertegenwoordiger op te treden. Dit kunnen naar gelang het geval, de ouders zijn, één van hen of de voogd met toestemming van de familieraad”. (Parl. St. Kamer 1983-1984, nr. 966/1, p. 4).

8. Alleen de persoon die de naam draagt of zijn wettige vertegenwoordiger(s), heeft/hebben de door de wet vereiste hoedanigheid om een verzoek tot naamsverandering in te dienen. Niemand anders kan, in persoonlijke naam, dat recht uitoefenen. Ook één van de ouders niet, indien zij gezamenlijk de ouderlijke macht uitoefenen. De naam is immers een onderdeel van de staat van de personen die de openbare orde aanbelangt.

9. Een minderjarige wordt, wat de staat van de persoon betreft, vertegenwoordigd door de personen die over hem het gezag voeren. In beginsel zijn dit zijn ouders, gezamenlijk optredend.

Uit het dossier van de onderhavige zaak blijkt niet dat de uitoefening van het ouderlijk gezag over de minderjarige Mathieu Muermans aan een andere dan de gewone regeling onderworpen is. Dit betekent dat de vraag tot naamsverandering moest uitgaan van de minderjarige, vertegenwoordigd door zijn vader en moeder.

10. Door alleen een verzoek tot naamsverandering voor zijn minderjarige zoon in te dienen zonder te bewijzen dat hij aan de wettelijke voorwaarden voldeed, heeft de verzoeker de verplichting, opgelegd door artikel 2, tweede lid, van de wet van 15 mei 1987, niet nageleefd. De verwerende partij werd dan ook geconfronteerd met een onregelmatige aanvraag die zij, nu het de miskenning betreft van een bepaling die betrekking heeft op de staat van de persoon en dus, zoals gezegd, de openbare orde aanbelangt, niet ontvankelijk kon verklaren.

11. Bij ontstentenis van persoonlijke hoedanigheid van de verzoeker enerzijds en bij gebrek aan regelmatige vertegenwoordiging van de minderjarige anderzijds, was de minister van Justitie verplicht om, zonder inhoudelijk onderzoek, de vraag van de verzoeker als onontvankelijk af te wijzen. Beschikkend over een annulatieberoep tegen een beslissing van de minister, moet de Raad van State in zijn plaats die vaststelling doen.

Het verzoek tot naamsverandering waarover de bestreden beslissing uitspraak doet kan niet tot het door de verzoeker gewilde resultaat leiden. Het annulatieberoep tegen de bestreden beslissing is bij ontstentenis van het wettelijk vereiste belang niet ontvankelijk.

BESLISSING

1. De Raad van State verwerpt het beroep.

2. De verzoeker wordt verwezen in de kosten van het beroep tot nietigverklaring, begroot op 175 euro.

De tussenkomende partij wordt verwezen in de kosten van de tussenkomst, begroot op 125 euro.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 19 november 2012, door de Raad van State, IXe kamer, samengesteld uit:

André Vandendriessche,	kamervoorzitter,
Daniël Moons,	staatsraad,
Jeroen Van Nieuwenhove,	staatsraad,
bijgestaan door	
Tiny Temmerman,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Tiny Temmerman

André Vandendriessche